

Rapport ordningsprosjekt

– arkivene etter Salvesen & Thams del 2- 3

2018- 2020

Bakgrunn

IKA Trøndelag søkte i 2016 Riksarkivet om midler til flytting, ordning og registrering av 322 hyllemeter arkiver etter Salvesen & Thams - et datterselskap til Orkla Industrier - som et treårig prosjekt. Det ble bevilget midler i tre omganger; i 2016, 2017 og 2018. Tidligere har det blitt foretatt en kartlegging via et forprosjekt støttet av Kulturrådet som viste at nettopp disse arkivene som oppbevares i en TRAFØ-stasjon på Bårdshaug er de mest utsatte av de ca. 800 hyllemeterne arkiv som oppbevares i tilknytning til Orkla Industrimuseum (OI).

Organisering

Prosjektet er gjennomført på grunnlag av økonomisk støtte fra Riksarkivet, Sør-Trøndelag/Trøndelag Fylkeskommune og Museene i Sør-Trøndelag (MIST) v/Orkla Industrimuseum, samt egeninnsats fra IKA Trøndelag iks og Orkla Industrimuseum. Styringsgruppa har bestått av daglig leder i IKA Trøndelag Anne Overland - senere Jens Rønning - og museumsdirektør Torbjørn Lefstad i Orkla Industrimuseum. Prosjektgruppen har bestått av konservator Torstein Bach fra OI og rådgiver Tone Stakvik fra IKA. Tone Stakvik har vært prosjektleder. Ansatt hos IKA som prosjektmedarbeider har vært Cecilie Nørberg og senere Anne Marit Slette.

Mål for prosjektet

- Ordne, registrere og tilgjengeliggjøre 322 hyllemeter arkiver etter Salvesen & Thams som har stått på Bårdshaug, men som midlertidig flyttes til IKA Trøndelag i påvente av at nye arkivlokaler bygges hos Orkla Industrimuseum på Løkken.
- Ordning og digitalisering av tegningsarkiv som har stått på Bårdshaug

Gjennomføring

Arkivet er ordnet etter IKAs ordningsinstruks som baserer seg på Riksarkivarens *Normalinstruks for arkivdepot i kommunar og fylkeskommunar*. Det vil i hovedsak si at arkivet er ordnet etter proveniens, arkivbegrenset, rensset for skadelig materiale, pakket i godkjente arkivbokser og registrert i Asta. Arkivmateriale med mugg er blitt rensset, bortsett fra materiale som var for hardt angrepet til å reddes. Dette gjelder arkiv i noen av trekassene som har stått direkte på gulvet på Bårdshaug. Salvesen & Thams hadde flere datterselskaper og avdelinger, og disse er ordnet for seg og opprettet som egne arkivdeler slik at alt materialet er ordnet som ett arkiv. Arkivet er også publisert på Arkivportalen.

I hovedsak er arkivet registrert på boksnivå. Deler av arkivet i prosjektet har vært registrert tidligere på mappenivå av Salvesen & Thams. Ved en senere registrering i 1999 av Marit Kalland Heyler var mange av mappene fra den oppreinnelige registreringen borte og dette ble markert i den nye listen som ble brukt som utgangspunkt for vårt ordningsarbeid. Alle mapper er blitt registrert i Asta uansett om de er funnet eller ikke, men de som mangler er markert som borte. Noen av de manglende mappene har dukket opp underveis i ordningsarbeidet, og flere kan dukke opp i ettertid.



1 Arkivet slik det ble oppbevart på Bårdshaug

Resultater

Arkivet:

- 242 hyllemeter av totalt 322 hyllemeter er overført fra Bårdshaug til IKAs magasiner. Dette er arkivet etter Salvesen & Thams. 80 hyllemeter gjenstår på Bårdshaug.
- Av de 242 hyllemeterne som er tatt inn til IKA er 200 hyllemeter blitt ordnet i prosjektperioden. Etter ordning utgjorde arkivet 141 hyllemeter. Grunnen til at materialet har krympet så mye under ordning er i hovedsak at arkivene som ble oppbevart i trekasser minket betraktelig ved ompakking til bokser. I tillegg har arkivbegrensning bidratt til at arkivets omfang har minket.
- Den publiserte katalogen er på 105 sider, og finnes på www.arkivportalen.no. Det finnes materiale helt tilbake til 1846 og helt fram til 1980, men hoveddelen av arkivet dekker perioden 1905 – 1965.

Arkivet inneholder blant annet:

- Kopibøker 1905 - 1963
- Saksarkiv og brevarkiv 1905 – 1961
- Emneordnet saksarkiv om anleggsdrift, jernbanen, båttrafikken og kraftproduksjon. 1897 - 1967
- Rapporter bl. a. driftsrapporter, årsrapport og trafikkrapporter 1918-1980
- Retursedler fra lageret. Utlevering og utkjøring av koks og utstyr 1941-1959
- El-seksjonen, underavdeling 1954 - 1968
- Meldalsskogen. Et datterselskap som drev med blant annet eiendom, fiske og skogbruk 1846 - 1996
- Personalforvaltning 1893 - 1971
- Regnskap 1903 - 1965
- Statistikker 1942 - 1975
- Årsberetninger m.m. 1911- 1966

Tegningene:

- Tegningene ble fraktet fra Bårdshaug og plassert i et nyinnkjøpt tegningsskap satt opp i magasin på Dora
- Tegninger ble ordnet, registrert og publisert både på Asta/Arkivportalen og Primus/Digitaltmuseum
- Tegninger og noen dokumenter ble digitalisert. En del av disse har blitt publisert på Digitaltmuseum og Arkivportalen.
- Omfang:
 - Ordnet: ca. 400 tegninger + 2 registerbøker
 - Registrert og publisert i Asta/Arkivportalen: 170 tegninger + 2 registerbøker
 - Registrert i Primus: 365 tegninger
 - Publisert på Digitaltmuseum: 364 tegninger
 - Publisert med digitalisert tegning i Digitaltmuseum: 69 stk.
 - Digitalisert i Salvesen & Thams-arkivet i prosjektperioden:
 - 203 tegninger
 - 36 sider dokumenter

Uordnet arkiv

- 80 hyllemeter uordnet arkiv står igjen på Bårdshaug, og 42 hyllemeter uordnet materiale står hos IKA. Hos IKA består materialet av datterselskapene Gjølme Mølle og Løkken Kraft, i tillegg til noe referansemateriale og rundskriv som vil vurderes for kassasjon, for eksempel «Norsk Lovtiende». På Bårdshaug gjenstår Trondheim-Orkladal Billag (TOB) og Orkla Metall, datterselskaper til henholdsvis Salvesen & Thams og Orkla Grube-Aktiebolag. Resten av Orkla-konsernets gamle arkiver fra gruvedriftstiden befinner seg på Løkken Verk og har et omfang på ca. 500 hm og flere tusen kart og tegninger.

Tilgjengeliggjøring – betydning for publikum, forskning og intern drift

For museet er det at Salvesen & Thams-arkivet er ordnet og blitt tilgjengelig svært viktig ettersom det inneholder mye informasjon om den fredede Thamshavnbanen og tilhørende bygninger som er i museets eie. Arkivet er også en svært viktig kilde til den historiske utviklingen i Orkladalføret som det er museets oppgave å formidle. Dette inkluderer både jernbane-, båt-, og busstrafikk, utbygging av vannkraft og strømforsyning, telefon og eiendomsforvaltning både i dalføret og regionen.

Med sitt brede virkefelt har arkivet også stor interesse for allmennheten. Svært mange har en eller annen relasjon til det, enten at de eller noen de kjenner har vært ansatt der eller at de har benyttet seg av tjenestene til selskapet. Arkivet er også verdifullt med tanke på forskning, og allerede har både en masteroppgave og flere fagartikler blitt til på grunnlag av arkivet. I framtiden håper vi at også resten av de gamle arkivene til Orkla-konsernet som museet forvalter skal bli ordnet, registrert og gjort tilgjengelig, både på arkivportalen og på lesesal, slik at vi kan hente mer kunnskap ut av det og at det blir publisert flere bøker og artikler.

Videre planer for arkivet:

Det deponerte arkivet vil bli oppbevart i IKA Trøndelags magasiner inntil nybygget på Løkken blir klart. Nybygget vil inneholde gode arkivlokaler, arkiv på ca 80 m² og arbeidsrom/sluse på 12 m². Hele Orkla-arkivet skal flyttes hit. Arbeidet med nybygget er i gang og nybygget skal være klart for innflytting i september 2021.



2 Rengjøring og ompakking ved mottak

Evaluering

Ordningsarbeidet gikk langsommere enn vi hadde regnet med ved prosjektstart. Årsakene er blant annet at arkivet krevde mer rengjøring enn vi hadde regnet med, både når det gjelder støv, smuss og mugg. Siden mange stifter var rustne tok fjerning av disse også tid. Videre ble arkivet finordnet, og ofte registrert ned på mappenivå, mens en grovordning ville medført at hele arkivet kunne blitt ordnet ferdig. Dette er en erfaring vi tar med oss til neste gang vi vurderer et tilsvarende prosjekt.

Finansiering og regnskap

Alle bevilgede midler fra Arkivverket, fylkeskommunen og OI har gått til lønn til ordningsmedarbeider som utelukkende har brukt tiden på ordning, muggsanering og registrering. Øvrig arbeide er gjort som egeninnsats av Orkla Industrimuseum og IKA Trøndelag. For Orkla Industrimuseum innebærer det utgifter til ordningsmateriale, depotleie for ordnet arkivmateriale, innkjøp av tegningsskap, transport, ordning, registrering og digitalisering av tegninger. For IKA Trøndelag innebærer det mottak, ompakking og rengjøring av innkommet materiale, kostnadsfri oppbevaring av uordnet arkivmateriale, prosjektledelse og veiledning av ordningsmedarbeider.



3Ferdig ordnet arkiv i depot

Regnskap for del 2 og 3 følger nedenfor. Regnskap for del 1 er levert før.

Regnskap del 2 + 3. 2018-2020.

Inntekter

	Budsjett	Regnskap
Riksarkivet		850 000
IKA-veiledning, mottak, depotleie, administrasjon m.m.		320 657
(Sør-) Trøndelag fylkeskommune		140 000
OI – ordning, transport, digitalisering m.m.		518 993
Sum		1 829 650

Utgifter

	Budsjett	Regnskap
Lønn til ordningsmedarbeider		1 045 930
Depotleie		117 730
Ordningsmateriale + arkivskap		148 288
Transport		10 802
Veiledning, mottak, administrasjon - IKA		280 547
Møter		70
Flytting/digitalisering/administrasjon - OI		226 283
Sum		1 829 650

Tone Stakvik

Prosjektleder IKA Trøndelag

21. september 2020